imprimé sur www.torah-box.com/torah-pdf

פרידה אחת עפר *(ונפיל) ליה שיעורא אלא אמר רבה היינו טעמא דרבי שמעון סופו כתחלתו מה תחלתו נעשה לו דבר אחר גנגילון אף סופו נעשה לו דבר אחר גנגילון מאי היא דתניא איזהו *מת שיש לו רקב ואיזהו מת שאין לו רקב *נקבר ערום בארון של שיש או ע"ג רצפה של אבנים זהו מת שיש לו רקב ואיזהו מת שאין לו רקב נקבר בכסותו או בארון של עץ או ע"ג רצפה של לבנים זהו מת שאין לו רקב ולא אמרו רקב אלא למת בלבד למעוטי הרוג דלא גופא מלא תרווד רקב שנפל לתוכו עפר כל שהוא טמא ור' שמעון מטהר *מלא תרווד רקב שנתפזר בבית הבית טמא ורבי שמעון מטהר וצריכא דאי אשמעינן קמייתא בההיא קאמרי רבנן משום דמכניף אבל נתפזר אימא מודו לו לרבי שמעון דאין מאהיל וחוזר ומאהיל ואי אשמעינן בהא בהא אמר רבי שמעון דאין מאהיל וחוזר ומאהיל אבל בהא אימא מודה להו לרבנן צריכא *תניא אידך *מלא תרווד ועוד עפר בית הקברות טמא ורבי שמעון מטהר מאי טעמייהו דרבנן לפי שא"א למלא תרווד ועוד עפר בית הקברות שאין בו מלא תרווד רקב השתא דאמרת טעמא דרבי שמעון משום סופו כתחלתו גבי שליא מאי טעמא אמר רבי יוחנן משום בטול ברוב נגעו בה *ואודא רבי יוחנן לטעמיה דאמר רבי יוחנן רבי שמעון ור"א בן יעקב אמרו דבר אחד רבי שמעון הא דאמרן רבי אליעזר *דתניא *רבי אליעזר בן יעקב אומר בהמה גסה ששפעה חררת דם הרי זו תקבר ופטורה מן הבכורה *ותני רבי חייא עלה אינה מטמאה לא במגע ולא במשא ומאחר שאינה מטמאה לא במגע ולא במשא אמאי תקבר כדי לפרסמה שהיא פטורה מן הבכורה אלמא ולד מעליא הוא ואמאי תני רבי חייא אינה מטמאה לא במגע ולא במשא אמר רבי יוחנן משום בטול ברוב נגעו בה א"ר אמי אמר רבי יוחנן ומודה רבי שמעון שאמו טמאה לידה אמר ההוא סבא לרבי אמי אסברא לך טעמא דרבי יוחנן דאמר קרא °אשה כי תזריע וילדה זכר וגו' *אפילו לא ילדה אלא כעין שהזריעה טמאה לידה ריש לקיש אמר °שפיר שטרפוהו במימיו נעשה כמת שנתבלבלה צורתו אמר ליה רבי יוחנן לריש לקיש °מת שנתבלבלה צורתו מנלן דטהור אילימא מהא דאמר רבי שבתאי אמר ר' יצחק מגדלאה ואמרי לה א"ר יצחק מגדלאה א"ר שבתאי °מת שנשרף ושלדו קיימת טמא מעשה היה וטמאו לו פתחים גדולים

וטהרו

פרידה. גרגיר: סופו. של רקב כתחלתו: מה תחלתו. כשנקבר אם יש דבר הראוי לירקב ולעשות רקבו של מת: גנגילון. בטול. שאותו דבר אחר מבטלו אף סופו נאמר שנעשה רקב כשנקבר כהלכתו ד"א המתערבת בו מבטלו ולשון גנגילון דבר העומד כנגדו לבטלו ולקלקלו. ולקמן פריך הואיל וטעמא דר"ש ברקב כדאמר השתא גבי שליא דליכא למימר הכי מ"ט: מאי היא. דאמר תחלתו ד"א נעשה לו גנגילון: שאין לו רקב. שאין רקב שלו מטמא: ערום בארון של שיש או ע"ג רצפה של אבנים. דהשתא אין תערובת ברקבוביתו: נקבר בכסותו. דאיכא רקבובית או אפילו ערום בארון של עץ דאיכא רקבובית: או ע"ג רצפה של לבנים. שעפרן נמסה: שאין לו רקב. מפני דבר אחר המעורב בו: לאפוקי הרוג דלא. לפי שיצא דמו וחסר וקיימא לן במס' נזיר (דף נא.) מת שחסר אין לו רקב: שנתפזר בתוך הבית [הבית] טמא. משום אהל: דאין מאהיל וחוזר ומאהיל. כגון שכנגד זה מאהיל על חצי שיעור ושכנגד זה מאהיל על חצי שיעור ושני אהלות הן ואין מצטרפין: מלא תרווד ועוד. יותר ממלא תרווד עפר בית הקברות. לא"י רקב ממש של מת אלא כגון שנקבר בכסותו או בקרקע בלא ארון של שיש ויש כאן מלא תרווד ועוד מאותו עפר דהוו מעורבין רקב ועפר: בטל ברוב. שדם הלידה נתרבה על מיחוי הולד ומבטלו: אמרו דבר אחד. ולקמן מוקמינן דר"א בן יעקב משום בטול ברוב: בהמה גסה. שלא היה לה ולד מעולם: תקבר. החררה שהוא מיחוי של בכור: ופטורה מן הבכורה. שאם תלד עוד אין ולדה לכהן: אינה מטמאה. אותה חררה: ומאחר דאינה מטמאה. אלמא לא חיישינן לולד אמאי תקבר: ומשני כדי לפרסמה. שנפטרה מן הבכורה שידעו הכל שזה פטר רחם: ופרכינן מדפטורה מן הבכורה אלמא ולד מעליא היא אמאי אינה מטמאה: בטול ברוב. מיחוי הנפל בטל בדם: ומודה ר"ש. במתני' בשליא אע"ג שהבית טהור אמו טמאה לידה: כעין שהזריעה. כלומר לימוח מרע: שטרפוהו. כמו (חולין סד.) ביצים טרופות בקערה. שמחקוהו ובלבלוהו: במימיו. שהדימוהו כאן. א"נ במי' הלידה והקיטוף שיוצא עמו: שנתבלבלה. נמסק כולו כמו טרוף שנתפזר ואין שלדו קיימת: ושלדו קיימת. גופו קיים שלא נתפזר האפר ועדיין נראה כשלם: פתחים גדולים. של ארבעה טפחים:

וטהרו

גנגילון. פירש בערוך* דבר הנגלל עמו: **למעוטי** הרוג. דמחוסר דם והא דאמר שלא בפ' כ"ג (נזיר נא:) אין רקב למת אלא לבא מן הבשר מן הגידין ומן העצמות א"כ משמע דאין רקב טמא אא"כ בא מכולהן יחד אבל רקב מדם לא בעי מ"מ אם חסר מדמו בשעה שנקבר אין לו דין רקב: **מלא** תרווד ועוד. פ"ה כגון שנקבר בכסותו ואין נראה לר"ת דבהאי מהו ל"ע דדבר אחר נעשה לו גנגילון ונראה לר"ת דהכא מיירי בנקבר ערום ורקב היה נשוח ספין בסיד ומיד שנתרקב היה התרווד ממנו טמא ואח"כ נפל מן הסיד ונתערבה עם הרקב שכבר היה טמא ומהך לא עביד לריטא דקמ"ל משום דהא"א שלא יהא תרווד מרקב קודם שנתערב בו עפר: **כדי** לפרסמה שפטורה. הא דתנן בפ' בהמה המקשה (חולין דף עז.) מכברת שהשליא שליא ישליכנה לכלבים התם א"צ פרסום דהכל יודעים שיש ולד בשליא: **משום** בטול ברוב נגעו בה. ות"ת דבבכורות פרק הלוקח בהמה (כ.) גבי נבלה בטלה בשחוטה וקאמר אין מטמאה במגע אבל מטמאה במשא דטומאה במקום דליכא דמיא ופריך מחררת דם דאינה מטמאה לא במגע ולא במשא משום בטול ברוב אלמא דבמקום דליתיה דמיא ומשני משום דה"ל טומאה סרוחה ופריך סימא לבר פדא דדריש עד נבר אלא *לר' דדריש עד לכלב קשיא ואמאי לא מקשה מהך דשפיר דאינו מטמא באהל משום בטול ברוב אלמא במקום דליתיה דמי והשתא לא מצי לשנויי משום דהוי טומאה סרוחה דאפילו מת סרוח מטמא וי"ל משום דאיכא למדחי דטעמא משום בילבול צורה כדר"ל ולא משום בטול ברוב אי נמי כיון דטעמא דשפיר משום מת שלם אע"ג דטומאה במקום דליתיה דמי אין נחשיב שלם כיון שנתבטל ברוב לגמרי: **מת** שנתבלבלה צורתו מנלן דטהור' וקשה מאי פריך ליה ר' יוחנן דאמר בסמוך דר' יוחנן כר"א וא"כ ר"ל נימא ספי דקאי כרבנן דקתני במסכת אהלות וחכמים מטהרים וי"ל דר"י ור"ל איכא דרבנן פליגי דר"ל סבר דלרבנן דמטהרי ברובע ה"נ דמטהרי אפילו בשלם כשאין שלדו קיימת ונתבלבל צורתו אבל שלדו קיימת טמאה מדרבי יצחק דהויא כרבנן דאי כר"א אפי' אין שלדו קיימת טמא דהא מטמא ר"א ברובע של אפר וא"ל *לר' יוחנן מנלן הא דרבנן מטהרי משום בלבול צורה דלמא טעמא דרבנן דכשנשרף אין שוב שם מת עליו אפילו טוב שלם ושלדו קיימת אבל שפיר שם מת עליו וטמא אי לאו משום דבטל ברוב ומילתא דרבי יצחק לא אתיא כרבנן אלא כר"א דמטמא מת שרוף וחסר ושלדו קיימת נקט לטהר פתחים קטנים א"נ קסבר ר' יוחנן *דרבנן לא מטהרי אלא ברובע דחסר אבל אם העפר שלם אפי' אין שלדו קיימת טמא והשתא אתי שפיר שה"ל לחלק בין שפיר ושליא למת שנשרף ואין שלדו קיימת דשניהם שוין לר"ל ולר' יוחנן ובירושלמי איכא שפיר *שנתבלבל צורתו מהו ר' יוחנן אמר טמא ר"ל אמר טהור איתיביה ר"ל לר' יוחנן מרבי יצחק מגדלאה ומשני דבר תורה אפילו שלדו קיימת טהורה מפני מה אמרו טמא מפני כבודו פירוש מפני כבודו של מת הוא דלא בטל וזהו כפירוש ראשון דאף בשלדו קיימת טהור דבר תורה וחולק על הגמרא שלנו דמוקי לה כר"א מילתא דרבי יצחק והתם מוקי לה כרבנן:

שנשרף

* * *

תוספי הרא"ש

מלא תרווד ועוד רקב עפר בית הקברות. פרש"י כגון שנקבר בכסותו ול"נ דהא משמע לעי' דכ"ע מודו שתחלתו ד"א נעשה לו גלגילון וכדאמרינן בנזיר פרק כ"ג אלא מיירי שנקבר ערום בארון של שיש או בארון פרח בסיד שהפשת נעשה רקב קודם שנרקב תקבר וסידרו לבסוף נרקב תחת ערב בו ורבנן

Tél. FR : 01.80.91.62.91 - Tél. ISR : 077.466.03.32 - contact@torah-box.com